

Misstänkt allergi vid lokalbedövning inför tandbehandling

Vilket preparat kan användas för tandläkarbedövning till en patient som misstänks ha IgE-medierad överkänslighet mot prilokain med felypressin?

En kvinna reagerade med bronkkonstriktion och hastigt inträdande medvetslöshet i samband med en injektion av felypressin–prilokain (Citanest Dental Octapressin) inför ett tandingrepp.

SVAR: EVA WIKSTRÖM JONSSON, specialistläkare, Karolic (Stockholm), augusti 2008
Drugline nr 23691

Allergiska reaktioner mot lokal anestesi anses vara mycket ovanliga: mindre än 1 procent av alla patienter med rapporterade biverkningar av lokal anestesi [1]. Vasovagala reaktioner, farmakologiska/toxiska effekter respektive latexallergi är exempel på differentialdiagnoser.

Vid användning av beredningsformer som innehåller konserveringsmedel måste även överkänslighet mot konserveringsmedlet beaktas.

Av de allergiska reaktionerna anses de flesta utgöras av fördröjda överkänslighetsreaktioner, till exempel kontaktallergi [2]. Sådana reaktioner utreds vanligen med epikutantest, så kallat lapptest. Vid misstanke om snabb överkänslighetsreaktion kan pricktest och provokation användas som stöd i utredningen.

Citanest Dental Octapressin innehåller prilokain, ett lokalanestetikum av

Foto: Hans Wretling/Tiofoto

Allergiska reaktioner mot lokal anestesi anses vara mycket ovanliga. En misstänkt reaktion inför tandbehandling fick dock ett dramatiskt förlopp.

amidtyp, och vasokonstriktorn felypressin ([2-fenylalanin,8-lysin]vasopressin) [3]. Inget konserveringsmedel ingår i beredningen. Enligt produktresumén för Citanest Dental Octapressin är användning av medlet kontraindicerat om man visats vara överkänslig för lokal anestesi av amidtyp [3].

I det svenska biverkningsregistret finns följande rapporter i samband med användning av prilokain [4]:

- 26 rapporter om anafylaktisk reaktion
- 12 rapporter om anafylaktisk chock
- 1 rapport om bronkospasm
- 5 rapporter om dyspné
- 1 rapport om synkope
- 5 rapporter om medvetslöshet
- 10 rapporter om allergisk reaktion

Snabba överkänslighetsreaktioner mot såväl prilokain som felypressin kan förslagsvis utredas med pricktest mot prilokain respektive felypressin separat [5, 6].

Det finns två huvudtyper av lokal anestesi: estrar (bensoesyra- och aminosoesyra-) och amider. För injektionsbruk finns för närvarande endast lokal anestesi av amidgruppen (bupivakain, lidokain, mepivakain, prilokain, ropivakain, levobupivakain, artikain) godkända i Sverige [7].

Vad gäller kontaktallergi återfinns be-

»Med detta tillvägagångssätt kan det i det enskilda fallet ... gå att hitta ett lokalbedövningsmedel som patienten tolererar.«

skrivningar av korsreaktivitet mellan olika substanser inom amidgruppen [8].

När det gäller snabba överkänslighetsreaktioner återfinns en fallbeskrivning, där en 39-årig patient fick klåda, generaliserad urtikaria och angioödem 15 minuter efter att ha fått mepivakain [9]. Han hade positiva pricktest för 1 % mepivakain, 5 % lidokain och 0,2 % ropivakain, men negativa pricktest för 0,5 % bupivakain och 0,25 % levobupivakain.

Mannen tolererade en dubbelblind, placebokontrollerad subkutan provokation med bupivakain och levobupivakain (total dos 2 ml av utspädd lösning för respektive substans).

Med detta tillvägagångssätt kan det i det enskilda fallet, efter noggrann utredning, gå att hitta ett lokalbedövningsmedel som patienten tolererar även om det generellt anses att samtliga medel i gruppen är kontraindicerade om man reagerat på något av preparaten. Ett annat alternativ är att tandbehandling utförs i narkos.

REFERENSER

1. Local anesthetics – allergic reaction. Drug Consults. Drugdex(R) System. Thomson Micromedex, Greenwood Village, Colorado (citerat 2008-08-26).
2. Gunera-Saad N, Guillot I, Cousin F, Philips K, Bessard A, Vincent L, et al. Immediate reactions to local anesthetics: diagnostic and therapeutic procedures. [abstract]. Ann Dermatol Venereol. 2007;134:333-6
3. Citanest Dental Octapressin (felypressin/prilokain). Produktresumé (SPC). Tillgänglig via: www.fass.se (citerat 2008-09-17)
4. Swedis. Svenska biverkningsregistret (citerat 2008-08-26.)
5. Drugline nr 08211 (år 1989).
6. Drugline nr 23050 (år 2005).
7. www.fass.se
8. Suhonen R, Kanerva L. Contact allergy and cross-reactions caused by prilocaine. Am J Contact Dermat. 1997;8(4):231-5
9. González-Delgado P, Antón R, Soriano V, Zapater P, Niveiro E. Cross-reactivity among amide-type local anesthetics in a case of allergy to mepivacaine. J Investig Allergol Clin Immunol. 2006;16(5):311-3

■ Under vinjetten »Läkemedelsfrågan« publiceras ett urval av de frågor som behandlats vid någon av de regionala läkemedelsinformationscentralerna (LIC), som hjälper sjukvårdspersonal, apotek och läkemedelskommittéer när medicinska läkemedelsproblem uppstår i det dagliga arbetet. Frågorna har sammanställts vid Karolinska Universitetssjukhuset av med dr Mia von Euler och farm mag Marine Andersson, avdelningen för klinisk farmakologi. Svaren, som är evidensbaserade och producentobundna, publiceras även i databasen Drugline. Frågor kan ställas till regionala LIC – telefonnummer finns på www.lic.nu